

BETÆNKNING

Afgivet af Lovudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at rette henvendelse til Rigsmyndighederne med henblik på at ændre folketingsvalgloven således det vil være muligt for grønlandske studerende bosiddende i Danmark at stemme på folketingskandidater opstillet i Grønland.

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Anders Olsen, Siumut, formand

Inatsisartutmedlem Iddimanngiu Bianco, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Inatsisartutmedlem Michael Rosing, Demokraterne

Inatsisartutmedlem Laura Tåunâjik, Siumut

Inatsisartutmedlem Múte B. Egede, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen 10. november gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold

Naalakkersuisut vil med en vedtagelse af forslaget blive pålagt at rette henvendelse til Rigsmyndighederne med henblik på at ændre folketingsvalgloven, således at det vil være muligt for grønlandske studerende bosiddende i Danmark at stemme på folketingskandidater, som er opstillet i Grønland.

Det fremgår af beslutningsforslagets redegørelse for forslagens konsekvenser for borgerne, at der ved en sådan lovændring vil kunne fastsættes krav om, at den studerende aktivt tilmelder sig valglisten i sin grønlandske hjemkommune, som betingelse for at kunne stemme på folketingskandidater, som er opstillet i Grønland.

2. Naalakkersuisuts svarnotat og ændringsforslag

I svarnotatet til 1. behandlingen af forslaget erklærer Naalakkersuisut sig enig med forslagsstillerne. Naalakkersuisut finder det dog ønskeligt, at ikke blot studerende, men også andre personer, der midlertidigt opholder sig uden for Grønland, skal have mulighed for at

stemme på folketingskandidater, der er opstillet i Grønland, forudsat at de forud for fraflytningen har været tilmeldt folkeregisteret i Grønland i mindst 2 år, og i øvrigt opfylder kravene til valgret. Konkret peger Naalakkersuisut på følgende persongrupper:

- 1) Personer der opholder sig uden for Grønland i uddannelses øjemed.
- 2) Personer der opholder sig uden for Grønland af helbredsmæssige grunde.
- 3) Personer der opholder sig i Danmark i forbindelse med udførelse af hvervet som folketingsmedlem valgt i Grønland.
- 4) Personer der opholder sig i udlandet som repræsentant for Grønlands Selvstyre.
- 5) Personer der opholder sig uden for Grønland og som i henseende til tilknytning til Grønland ganske må sidestilles med de under 1-4 nævnte personer.
- 6) Samlevende ægtefæller og personer, der har etableret et ægteskabslignende samlivsforhold inden udrejsen med de under 1-5 nævnte personer.

Naalakkersuisut understreger samtidig, at det for de omfattede personer med midlertidigt ophold i Danmark bør være frivilligt, om de ønsker at deltage i det grønlandske folketingsvalg eller i det danske.

Med denne uddybning indstiller Naalakkersuisut forslaget til vedtagelse.

3. Lovudvalgets bemærkninger

Om de gældende regler for folketingsvalg i Grønland skal udvalget for det første bemærke, at valgret er betinget af bopæl i riget, dvs. enten i Grønland, i Danmark eller på Færøerne. For det andet, at optagelsen på valglisten afhænger af, hvor den studerende er bopælsregistreret, dvs. tilmeldt folkeregisteret. Dette følger af den grønlandske folketingsvalglovs § 13, hvoraf det fremgår, at vælgerne skal optages på valglisten i den kommune, hvor de er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR).

Kravet om bopæl i riget er dog fraveget for nærmere afgrænsede grupper af personer, som midlertidigt har taget ophold i udlandet, jf. den grønlandske folketingsvalglovs § 3:

§ 3. Følgende personer, der midlertidigt har taget ophold i udlandet, og ægtefæller, der samlever med disse personer, anses for at have fast bopæl i riget:

- 1) Personer, der er udsendt for at gøre tjeneste i udlandet som ansat af en offentlig myndighed, en privat virksomhed eller en privat forening i riget.
- 2) Personer, der opholder sig i udlandet som ansat i en international organisation, hvoraf Danmark er medlem.
- 3) Personer, der er udsendt for at gøre tjeneste i udlandet af en hjælpeorganisation i riget.
- 4) Personer, der opholder sig i udlandet i uddannelsesøjemed.
- 5) Personer, der opholder sig i udlandet af helbredsmæssige grunde.

6) Personer, der opholder sig i udlandet, og som i henseende til tilknytningen til riget ganske må sidestilles med de personer, der er nævnt i nr. 1-5.

Stk. 2. Med samlevende ægtefæller, jf. stk. 1, sidestilles ugifte samlevende i ægteskabslignende samlivsforhold, såfremt fælles bopæl var etableret inden udrejsen.

Personer, som er omfattet af § 3 (d.v.s. personer, som af nærmere bestemte årsager midlertidigt opholder sig uden for riget), har således mulighed for at afgive stemme ved det grønlandske folketingsvalg. Dette kræver dog, at vedkommende henvender sig til sin hjemkommune i Grønland og ansøger om optagelse på valglisten.

Det kan forekomme paradoksalt, at studerende og visse andre persongrupper, bevarer retten til at stemme ved grønlandske folketingsvalg, hvis de midlertidigt har taget ophold uden for *riget* (f.eks. i Island, Canada eller Norge), men ikke hvis de har taget ophold i Danmark eller på Færøerne. Med ophold i Danmark eller på Færøerne bevarer de ganske vist muligheden for at deltage i folketingsvalget, men altså ikke muligheden for at stemme på kandidater, som er opstillet i Grønland.

Beslutningsforslaget, og de yderligere ændringer af retstilstanden, som Naalakkersuisut overvejer, vil i henseende til grønlandsk valgret helt eller delvist sidestille personer, som midlertidigt har taget ophold i øvrige dele af Rigsfællesskabet, med personer, som midlertidigt har taget ophold uden for Rigsfællesskabet.

Udvalget har imidlertid noteret sig, at der er et delvist, men ikke fuldstændigt sammenfald mellem de persongrupper, som er omfattet af den eksisterende grønlandske folketingsvalgløvs § 3, og de persongrupper, som er omfattet af Naalakkersuisuts overvejelser.

Udvalget hæfter sig på denne baggrund ved, at det ikke klart fremgår, hvorvidt den afgrænsning, som Naalakkersuisut i sit svarnotat lægger op til, skal erstatte eller supplere den eksisterende afgrænsning i den grønlandske folketingsvalgløvs § 3.

Udvalget har endvidere noteret sig, at Naalakkersuisuts overvejelser tilsyneladende alene går på en eventuel udvidelse af kredsen af stemmeberettigede med personer der *midlertidigt* har ophold i andre dele af Rigsfællesskabet. Personer, der permanent har måttet flytte til Danmark på grund af handicap eller kroniske sygdomme, som ikke kan behandles i Grønland, synes således ikke at indgå i overvejelserne.

Endelig har udvalget noteret sig, at de gældende regler på området er omtrent ens inden for alle dele af Rigsfællesskabet, og at der kan tænkes at være en interesse i at sikre fortsat parallelitet i de tre love om folketingsvalg. I givet fald vil også Færøerne skulle inddrages i overvejelserne omkring en eventuel ændring af valgets afgrænsningen.

Såfremt beslutningsforslaget vedtages, og rigsmyndighederne er indstillet på at imødekomme ønskerne fra Grønlands Selvstyre, vil et konkret forslag til ændring af Lov om folketingsvalg i Grønland skulle forelægges Inatsisartut til udtalelse.

4. Lovudvalgets indstilling

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Anders Olsen
Formand
Siumut

Laura Tàunâjik
Siumut

Michael Rosing
Demokraterne

Múte B Egede
Inuit Ataqatigiit

Iddimangiiu Bianco
Inuit Ataqatigiit